

Gott åldrande i Lojo

Plan för att stödja de äldres välbefinnande 2019-2022

Innehåll

1 Inledning	3
2 Ledningssystemet och stadsstrategin i Lojo beaktar de äldre.....	4
3 Välbefinnandet hos äldre Lojobor och de synpunkter äldre Lojobor har på sitt välbefinnande.....	6
3.1. Äldre Lojobor är allt friskare och behåller funktionsförmågan längre än förut.....	6
3.2 Äldre Lojobors och deras närståendes synpunkter på faktorer som påverkar den äldre befolkningens välbefinnande	8
4 Målen och åtgärderna för att stödja välbefinnande hos äldre Lojobor	10

Godkänd av Lojo stadsfullmäktige x.x.2019

1 Inledning

Antalet äldre Lojobor kommer att öka betydligt under de närmaste åren. De äldre är ett villkor för livskraften i vår kommun och en viktig resurs som skapare av välfärd.

En tvärssektoriell arbetsgrupp har deltagit i att ta fram den här planen och dess konkreta riktlinjer. Social- och hälsovårdsnämnden, nämnden för serviceproduktion och nämnden för attraktionskraft är representerade i gruppen. Dessutom har en representant för äldrerådet kallats till arbetsgruppen. Arbetsgruppens tjänstemannarepresentation består av ledningen för serviceområdet för seniorservice. Under planprocessen har arbetsgruppen på en bred plattform hört olika tjänsteinnehavare inom stadsorganisationen och deras synpunkter på faktorer som påverkar de äldres välbefinnande inom sina verksamhetsområden. Riktlinjerna bygger på de uppgifter som äldre Lojobor, äldrerådet, partner och stadens aktörer tagit fram när det gäller saker som är viktiga för att man som äldre kan leva ett gott liv i Lojo.

Den här planen är en plan för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande i Lojo åren 2019-2022 enligt 5 § i lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster, dvs. äldreomsorgslagen (980/2012).

Varje kommun ska enligt lagen utarbeta en plan över sina åtgärder för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand och för att ordna och utveckla den service och närståendevård som äldre personer behöver. I planen bedöms den äldre befolkningens välbefinnande samt fastställs mål, åtgärder och resurser för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande och utveckla servicen samt slås fast ansvarsfördelningen mellan de olika verksamheter när åtgärder genomförs. Dessutom ges redogörelse för hur kommunen kommer att sköta samarbetet med de olika kommunala sektorerna, offentliga myndigheter, företag samt organisationer och andra allmännyttiga samfund. Enligt lagen ska planeringen av åtgärder som främjar boende i hemmet och rehabilitering prioriteras. Planen godkänns av kommunfullmäktige och ska ses över varje fullmäktigeperiod. Planen är en del av kommunstrategin och kommunens övriga strategiska ledning. Kommunen ska beakta planen vid beredningen av beslut som påverkar den äldre befolkningens ställning och de tjänster som äldre personer behöver och vid beredningen av budgeten och ekonomiplanen enligt kommunallagen¹.

Denna plan för att stödja de äldres välbefinnande bygger på Lojos stadsstrategi och Lojo stads värderingar och beaktar stadens välfärdsberättelse som har utarbetats för åren 2018-2021. Inom Lojo stads seniorservice har man separat utarbetat ett utvecklingsprogram för serviceområdet för seniorer 2018-2025 samt en kvalitetshandbok. Dessutom utarbetas årligen en utvärdering av seniorservicens tillräcklighet och kvalitet. De utgör egna dokument utöver denna plan och styr målen, verksamheten och innehållen för seniorservicen. Seniorservicen styrs också av Social- och hälsovårdsministeriets rekommendationer, t.ex. Kvalitetsrekommendation för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen 2017-2019.²

Inledningsvis presenterar man i planen Lojo stads organisationsstruktur och lyfter fram de värderingar som påverkar planen och stadsstrategin. I det andra kapitlet bedöms välbefinnandet hos äldre Lojobor och presenteras de synpunkter äldre Lojobor har på sitt eget välbefinnande och faktorer som påverkar det. I tredje kapitlet definieras målen och åtgärderna för att stödja välbefinnandet hos äldre Lojobor.

¹ Äldreomsorgslagen 980/2012

² Social- och hälsovårdsministeriet och Finlands Kommunförbund 2017. Kvalitetsrekommendation för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen 2017–2019. Social och hälsovårdsministeriets publikationer 2017:6

2 Ledningssystemet och stadsstrategin i Lojo beaktar de äldre

I beslutsfattandet i Lojo stad utövas den högsta makten av stadsfullmäktige som valts genom val och som ansvarar för stadens verksamhet och ekonomi. Fullmäktige utser stadsstyrelsen och revisionsnämnden. Stadsfullmäktige utser nämnderna som lyder under stadsstyrelsen. Lojo har följande nämnder: Nämnden för serviceproduktion, nämnden för attraktionskraft, nämnden för barn, unga och familjer samt social- och hälsovårdsnämnden med sektioner.³ Många äldre är aktivt delaktiga i beslutsfattandet i organen och i äldrerådet som arbetar under ledning av stadsstyrelsen.

Stadsorganisationen består av två sektorer: Livskraft och Valfärd. Sektorn Livskraft består av fyra resultatområden: Koncernförvaltningen, Serviceproduktionen, Stadsutvecklingen och Stadsinnehåll. Resultatområdena omfattar bland annat de allmänna personal- och förvaltningstjänsterna,

planläggningen och fastighetsservicen, trafiklederna, park- och grönområdena samt kultur- och bibliotekstjänsterna. Sektorn Valfärd består av serviceområdena för barn, unga och familjer, personer i arbetsför ålder och seniorer. De här serviceområdena omfattar bland annat basservicen för barn i olika åldrar och familjer samt social- och specialtjänsterna, hälso- och sjukvårdens basservice, social- och specialtjänsterna för personer i arbetsför ålder, rehabiliteringen och omsorgen för de äldre samt stödet för hemmaboende samt rådgivningen och servicehandledningen.⁴

Lojo stads vision är att vara den intressantaste staden med störst utvecklingspotential i Finland. Stadens värderingar är öppenhet, invånarorientering, mod och ansvar. Värderingarna och stadsstrategin styr all verksamhet inom stadens sektorer.⁵

De viktigaste målen för Lojos stadsstrategi är:

1. Livskraftigt Lojo
2. Välmående Lojo
3. Invånarnas Lojo

Främjandet av välbefinnande betonas i kommunallagen (410/2015) enligt vilken kommunen ska främja invånarnas

välbefinnande.⁶ Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska en kommun

³ Lojo stads förvaltningsstadga 2018

⁴ <https://www.lohja.fi/kaupunki-ja-hallinto/lohjan-kaupunki/organisaatio/>

⁵ Lojos stadsstrategi 2017–2025

⁶ Kommunallagen 410/2015 § 1

bevaka kommuninvånarnas hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa.⁷

Välfärden kan definieras enligt följande: Med välfärd avses fysiskt, psykiskt, socialt, emotionellt och andligt välbefinnande. Den är ett resultat av hur människan själv, för henne närstående människor samt

samhällspolitiken, servicesystemet och närmiljön fungerar.

Upplevelsen av välbefinnande består av faktorer som var och en individuellt upplever som viktiga. Välfärd betyder olika saker för människor i olika faser av livsrytmen.⁸

I Lojo stads välfärdsberättelse 2018-2021 definieras målen för välfärden enligt följande:

- ✓ Nöjda och lyckliga Lojobor
- ✓ Fungerande och invånarorienterade tjänster
- ✓ Ökad samhörighet
- ✓ Allt fler har livsstilar som främjar bättre hälsa
- ✓ Ökat antal personer i arbetsför ålder och arbetsplatser
- ✓ Lojo har mångsidiga evenemang och fritidstjänster
- ✓ Ren miljö och en högkvalitativ infrastruktur

Trots den osäkerhet som råder kring ordnandet av social- och hälsovårdstjänster är det dock fortfarande kommunens uppgift att främja välbefinnandet, hälsan och funktionsförmågan hos den äldre befolkningen inom ramen för befintlig lagstiftning. Uppgifter som hänför sig till kommunens kultur, livskraft och livsmiljöer samt lokalidentitet och demokrati erbjuder metoder för det. I en åldersvänlig kommun kan de äldre skapa sig ett gott, självständigt och eget unikt liv. En checklista för kommunala beslutsfattare i en åldersvänlig kommun presenteras i bilaga 1 till planen.⁹

Gott åldrande i Lojo - Planen för att stödja de äldres välbefinnande har fokus på de mål och åtgärder som tagits fram för att främja välbefinnandet hos de äldre i Lojo som fyllt 65 år. Att stödja de äldres välbefinnande är en gemensam uppgift för alla. Planen för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande bygger på Lojo stads värderingar, strategiska mål och återspeglar de välfärds mål som ställts för hela staden. Värderingarna och de strategiska viktigaste målen i denna plan begrundas ur följande perspektiv;

Åldersvänligt Lojo är Livskraftigt

Åldersvänligt Lojo Mår bra

Äldre Invånares Lojo

⁷ Hälso- och sjukvårdslagen 1326/2010 § 12

⁸ Perttilä K, Orre S, Koskinen S, Rimpelä M. 2010. Arbetsgrupp av experter i projektet Kommunernas välfärdsberättelse. Definitionen av välfärd godkändes vid den nämnda arbetsgruppens möte. Kunnan hyvinvointijohtamisen diapaikka:

<https://www.innokyla.fi/documents/784776/31f0afb2-6eb3-4f29-9a4f-b30e9157b103>.

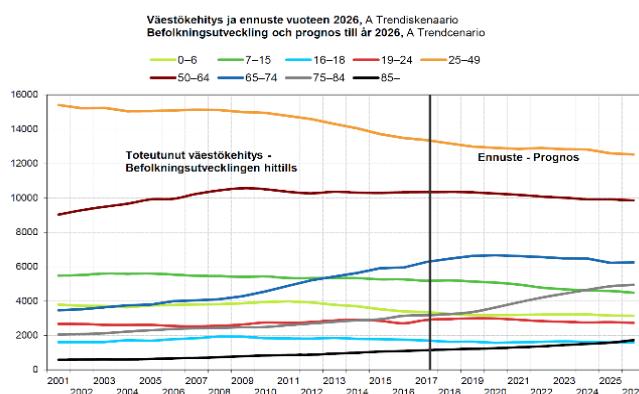
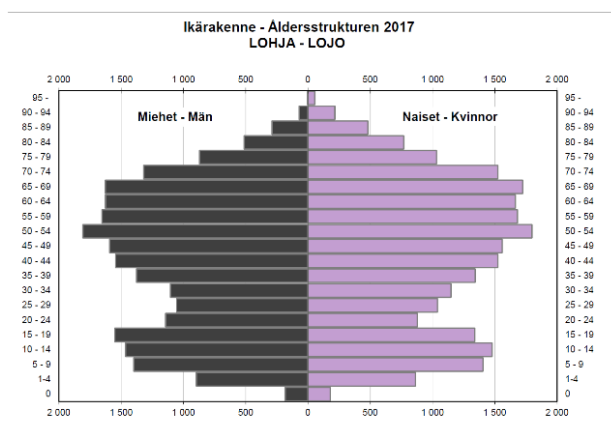
⁹ <https://thl.fi/fi/web/ikaantyminen/toimivat-vanhuspalvelut/kunta-edistaa-iakkaiden-hyvinvointia>

3 Välbefinnandet hos äldre Lojobor och de synpunkter äldre Lojobor har på sitt välbefinnande

3.1. Äldre Lojobor är allt friskare och behåller funktionsförmågan längre än förut

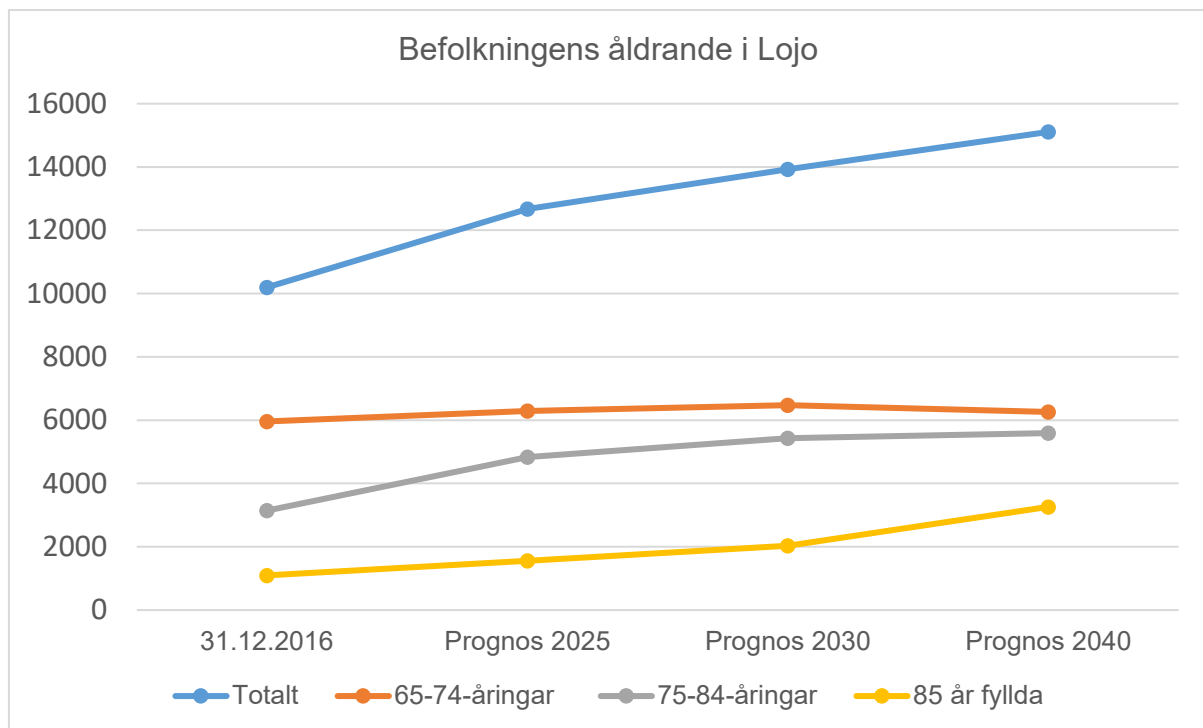
Lojo hade totalt 46 785 invånare år 2017, varav cirka 10 500 var över 65 år. För närvarande är ungefär en femtedel av Lojoborna i pensionsåldern eller på tröskeln till

den. Enligt befolkningsprognosen ökar senast år 2026 andelen av den äldre befolkningen ytterligare jämfört med de yngre generationerna.¹⁰

Enligt prognoserna är antalet personer över 65 år 15 000 senast år 2040, vilket innebär att var tredje Lojoko är i pensionsåldern.

¹⁰ Lojos befolkningsprognos Venni, 2.5.2017

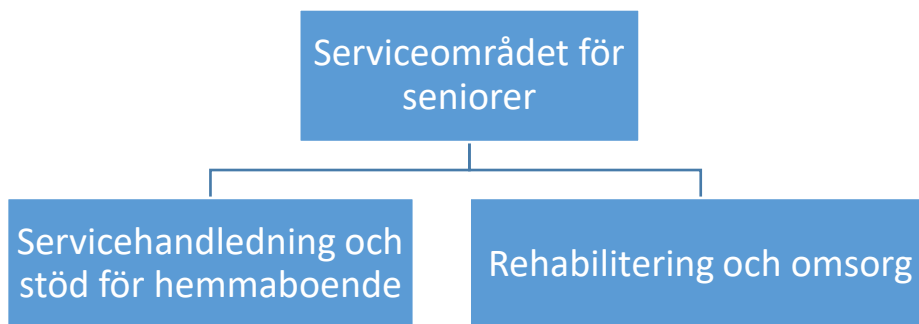
Den välfärdsenkät som årligen genomförs i Lojo för personer som fyller 80 och 85 år respektive år och som inte omfattas av regelbunden service för äldre (hemvård, stöd för närståendevård eller serviceboende) visar att de äldre upplever att deras livssituation är bra eller ganska bra. Enkätsvaren visade att man upplevde oro relaterad till välbefinnandet när gäller svararens eller en närstående persons hälsotillstånd, funktions- och rörelseförmåga samt ekonomi.

I välfärdsenkäten utreds på ett mångsidigt sätt de äldres funktionsförmåga. Den stora

majoriteten av svararna har en relativt bra funktionsförmåga när man bedömer förmågan att klara av dagliga sysslor. Däremot var det för flera svarare utmanande i någon mån att t.ex. gå en längre sträcka. För vissa är det också lite eller något svårt att upprätthålla sociala relationer.

Trots att enkätsvaren inte omfattades av regelbunden service för de äldre, anlätade mer än hälften privata städtjänster och en tredjedel tjänster för uträtta ärenden och handla och cirka 15 % av de svarande anlätade också gårds- och renoveringstjänster.¹¹

¹¹ Lojo - Bedömning av kvaliteten på och tillräckligheten av de tjänster som de äldre behöver 2017

Seniorservicen i Lojo stad består av helheterna Servicehandledning och stöd för hemmaboende samt Rehabilitering och omsorg. Servicestrukturen för seniorservicen i Lojo har under de senaste åren ganska framgångsrikt kunna följa Social- och hälsovårdsministeriets

kvalitetsrekommendationer. Andelen hemmaboende personer över 75 år var år 2016 mer än 91 % (målnivå 91-92 %) av befolkningen i samma ålder. År 2017 omfattades 7,8 % av regelbunden hemvård och 4,7 % av stöder för närståendevård när det gäller personer i samma ålder som fyllt 75 år.

Vid utvecklingen av äldreomsorgen har teknik som stödjer hemmaboende tagits i bruk där

det är lämpligt, bland annat hemvårdens distansservice med hjälp av telefon och läkemedelsdoseringsservice. I bästa fall har tekniska lösningar ökat klientens självbestämmanderätt och förmåga att klara sig hemma bl.a. genom att påverka hemvårdens servicebehov och besökstider. Rehabiliterande tjänster hemma, på en korttidsperiod och avdelningar stödjer hemmaboendet.

Strukturen för de äldres boendetjänster har utvecklats genom att öka andelen vanligt serviceboende och genom att utveckla stödboendet och familjevården för de äldre som en del av tjänsteutbudet. 6,9 % av befolkningen i ålderskategorin över 75 år var inom serviceboendet med heldygnsomsorg.¹²

3.2 Äldre Lojobors och deras närståendes synpunkter på faktorer som påverkar den äldre befolkningens välbefinnande

De äldres och deras närståendes synpunkter på faktorer som påverkar välbefinnandet kartlades under hösten 2018 i Apuomena ry:s seniorkaféer i Virkby, Tallbacka, Ojamo, Pusula, Nummi och Sammatti. Dessutom genomfördes en gallupundersökning bland besökare under Servicetorget-dagen och ordnades ett diskussionsmöte i Karislojo och i samband med Hiidenseudun Omaisets ja Läheiset ry:s möte. Totalt deltog cirka 200 Lojobor, främst äldre, i dessa diskussionsmöten med välbefinnandetema. I diskussionsmötena kartlades de äldres

synpunkter på en rad teman: från välbefinnande till boende och miljö, rådgivning och handledning, tjänster, stöd till det egna välbefinnandet och andras välbefinnande, en aktiv vardag och till teman om framtidens äldre - nya byggstenar för välbefinnande.

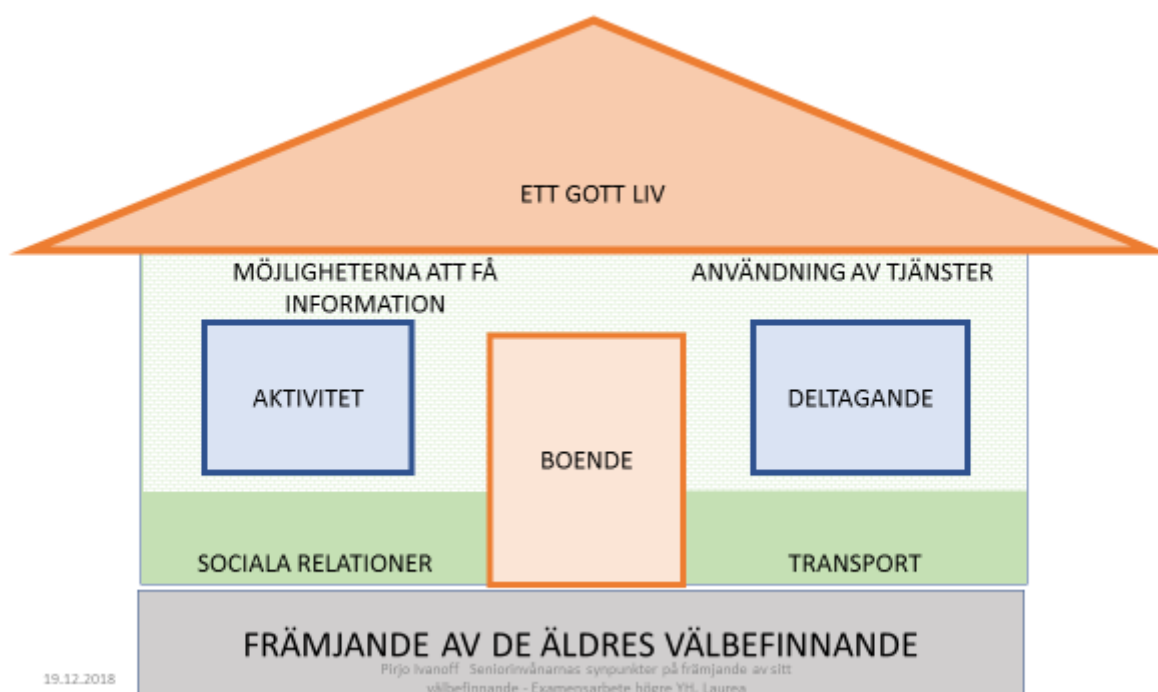
Dessutom genomfördes Webropol-enkäter på finska och svenska om faktorer som påverkar de äldres välbefinnande. I enkäterna deltog cirka trettio personer. På basis av enkäten var svararna generellt nöjda med sina egna boendeförhållanden, men upplevde vissa

¹² Lojo - Bedömning av kvaliteten på och tillräckligheten av de tjänster som de äldre behöver 2017

utmaningar när det gäller tillgängligheten i hemmet. Kollektivtrafiken och servicetrafiken upplevdes som bristfälliga. Kommersiella tjänster, hälsovårdstjänster och motions- och kulturtjänster upplevdes som de viktigaste för välbefinnandet. Sociala relationer med familjen och vännerna upplevdes som saker som på ett märkbart sätt påverkar välbefinnandet.

Under hösten 2018 utfördes ett examensarbete av en studerande om det

material som samlades in i samband med de sex mötena på seniorkaféerna och den separata temaintervjun. Resultaten kunde delvis användas när den här planen utarbetades. Den sammanställning som studeranden tog fram utifrån examensarbetet beskriver de faktorer som påverkar stödet till de äldres välbefinnande och skapar ett gott liv för de äldre.

I följande tabell anges en sammanställning av de synpunkter och utvecklingsförslag enligt tema som de äldre själva, deras närstående

och kommuninvånare lyfte fram vid diskussionsmötena och enkäterna.

Boende och miljö	• Naturen i Lojo skapar välbefinnande • Trivseln och tryggheten i miljön upplevdes som bra, men det ger också anledning till oro, till exempel när det gäller en ren och snygg miljö. • Underhållet av gatorna upplevs som otillräckligt och trafiklederna delvis icke-tillgängliga, cykellederna upplevs i regel som bra, men centrumområdet som osäkert för cykling • Man vill bo i sitt eget hem så länge som möjligt
Rådgivning och handledning	• Äldrehjälpen är en bra och behövlig rådgivnings- och handledningstjänst. Man framförde önskemålet att tjänsten utvecklas genom en ambulerande tjänst ute i områdena. • Det finns mycket information, men den är ibland svårt att nå • Stadens webbplats uppfattas som utmanande att använda • Informationsutbytet mellan olika parter fungerar inte alltid
Tjänster	• Äldrehjälpen, dagverksamheten och hemförlovningsteamet upplevdes som bekanta och goda social- och hälsovårdstjänster • Oro över att närtjänsterna (inkl. kommersiella tjänster) försvinner. • Oro över tillräckligheten av och kvaliteten på social- och hälsovårdstjänsterna, oro också över framtiden för enheter som finns inom det egna området • För att uträtta ärenden behövs stöd samt proaktiva enkäter och rådgivning, serviceformen kan vara t.ex. service med egen äldrevårdare
Stödjande av det egna välbefinnandet och andras välbefinnande	• Äldrehjälpen, dagverksamheten och hemförlovningsteamet upplevdes som bekanta och goda social- och hälsovårdstjänster • Oro över att närtjänsterna (inkl. kommersiella tjänster) försvinner. • Oro över tillräckligheten av och kvaliteten på social- och hälsovårdstjänsterna, oro också över framtiden för de enheter som finns inom det egna området • För att uträtta ärenden behövs stöd samt proaktiva enkäter och rådgivning, serviceformen kan vara t.ex. service med egen äldrevårdare
Trafik	• Erfarenheten är att kollektivtrafiken inte fungerar från de olika områdena fram till tjänsterna • Servicetrafiken möter inte klienternas behov • Utmaningar finns också i FPA-transporterna i de olika områdena • Man kommer fram med egen bil, oron gäller den egna funktionsförmågan och att man eventuellt inte har körkort när man blir äldre
Aktiv vardag	• Trädgårdsskötsel natur, svampplockning och bärplockning ger välbefinnande • Hobbyaktiviteter ger välbefinnande • Kultur och motionstjänsterna är berömliga i Lojo • Familjen och den övriga närmaste omgivningen som resurs
Framtidens äldre - nya byggstenar för välbefinnande	• Egen aktivitet och dess upprätthållande så länge som möjligt • En atmosfär som uppskattar de äldre, de äldre är en resurs för samhället • Frivilligarbetets roll kommer att framhävas i framtiden • Välbefinnandet torde i framtiden basera sig kollektivt på medmänniskornas stöd • Ökad digital kompetens behövs för de äldre

4 Målen och åtgärderna för att stödja välbefinnande hos äldre Lojobor

Här presenteras målen och åtgärderna för att stödja välbefinnandet hos äldre Lojobor för

åren 2019-2022 som har preciserats i bilaga 1. Målen har härletts från fyra huvudlinjer genom

vilka de viktigaste teman i Lojos stadsstrategi korsar utöver linjen för åldersvänlighet.

Utvärderingen av hur målen har utfallit sker årligen i samband med välfärdsberättelsen.

LINJE:

VI FRÄMJAR DE ÄLDRES MÖJLIGHETER ATT BO HEMMA OCH RÖRA SIG

Natur- och miljövärden betonas som Lojos välfärdsfaktorer. Lojos unika och varierade naturmiljö med sina insjöar genererar välbefinnande för kommuninvånare i alla åldrar. För att möjliggöra positiva naturupplevelser för de äldre ska natur- och gångledernas skick och säkerhet ägnas uppmärksamhet.

Majoriteten av äldre Lojobor vill och kan bo i sitt eget hem så länge som möjligt. En äldre person kan bo hemma om hälsan och funktionsförmågan tillåter det och det finns fungerande närtjänster och en fungerande

närmaste omgivning. I en senare ålder och om funktionsförmågan eventuellt blir sämre ger de tjänster som ges hemma, t.ex. trygghetstelefon och hemvård, butikstjänster mer möjligheter att bo i det egna hemmet. I detta fall betonas tillgängligheten i det egna hemmet och tillräckliga hjälpmedel.

Möjligheterna att röra sig är en viktig del av insatserna att möjliggöra boendet hemma. I Lojo upplever man att det finns utrymme för förbättringar inom kollektivtrafiksförbindelserna både från stadskärnan och speciellt från tätorternas

centrum t.ex. till hälsovårdstjänster och kommersiella tjänster. Skapandet av tillgängligt boende och tillgänglig livsmiljö är summan av många faktorer. Beslut och åtgärder relaterade till markanvändning, planläggning, byggande, boende och kollektivtrafik är avgörande. Samtidigt

förebygger man behovet av regelbunden och långvarig social- och hälsovård för de äldre. I nybyggnation har man redan tagit hänsyn till att genomförandet av en miljö som är planerad att vara tillgänglig inte kommer att bli betydligt dyrare och kommer att spara kostnader senare när inga separata åtgärder behövs.

I en åldersvänlig boendemiljö har beaktats:

- tillgängligheten, säkerheten och trivseln från de allra första stadierna i planeringen av bostäder och bostadsmiljöer
- de äldres egna erfarenheter, synpunkter, önskemål och behov i både planeringen och genomförandet
- en aktiv äldre person och miljö som upprätthålls (t.ex. belysta gångleder och bänkar längs dem)
- behov av nya, gemensamma och boendeorienterade boendelösningar
- teknikens möjligheter för att stödja en äldre person som bor hemma ¹³

Mål:

- ✓ De äldre ska kunna leva i sina egna hem så länge som möjligt. Bostadsbeståndet ska vara tillgängligt för att möjliggöra ett så självständigt boende i det egna hemmet som möjligt (till exempel hissar, toaletter, tvätttrum). Möjligheterna för reparationsbyggande ska beaktas.
- ✓ Vid planeringen av de äldres boende beaktas redan befintliga tjänster och tillgång till dem, boendemiljön ska vara tillgänglig och stödja funktionsförmågan. Nya typer av boendelösningar utvecklas som stödjer boende för flera generationer och samhörighet, man bygger inte bara för vissa specialgrupper utan tar hänsyn till livscykeln och flexibiliteten i bostadsbeståndet.
- ✓ Tillgängliga gång- och cykelleder beaktas i de olika områdena med tillräckliga viloplatser, bänkar och belysning.
- ✓ I planeringen och genomförandet av kollektivtrafiken tas hänsyn till rutt- och tidtabellslösningar som betjänar de äldre. Servicetrafiken utvecklas för att tillgodose de äldres behov, med hänsyn till lokala särdrag. Trafiklösningarna ska möjliggöra tillgången till tjänster utan hinder.

LINJE:

VI ÖKAR DE ÄLDRES MÖJLIGHETER ATT DELTA OCH STÖDjer EN AKTIV VARDAG OCH FUNKTIONSMÖJLIGHETERNA I DEN NÄRMASTE OMGIVNINGEN

¹³ <https://thl.fi/fi/web/ikaantyminen/toimivat-vanhuspalvelut/kunta-edistaa-iakkaiden-hyvinvointia#Esteett%C3%B6myys>

Lojos styrka är mångsidiga biblioteks-, kultur- och motionstjänster. I Lojo finns ett starkt fält av organisationsaktörer och aktiva frivilligarbetare. Meningsfulla aktiviteter och samhörighet stödjer de äldres välbefinnande. En del av de äldre är aktiva både när det gäller det egna välbefinnandet och som organisations- och frivilligarbetare för att förbättra andras välbefinnande. Speciellt vill

personer som snart ska pensionera sig delta i frivilligarbete. Många närståendevårdare som själva också redan är äldre gör ett värdefullt arbete för att deras närstående ska må bra. I en välmående kommun har också de äldre möjligheter att delta i samhällslivet och behålla sina sociala relationer. Känslan av deltagande förebygger upplevelser av ensamhet och förbättrar det psykiska välbefinnandet.

En åldersvänlig och livskraftig kommun:

- ordnar för invånare lokaler och sätt att vara tillsammans och möta varandra
- skapar goda förutsättningar för medborgarorganisationer att vara verksamma i området
- erbjuder de äldre möjligheter att studera, röra på sig och använda kulturella tjänster
- hör de äldre i det kommunala beslutsfattandet, både i kommunfullmäktige och i äldrerådet
- beaktar effekterna av beslut för de äldre.¹⁴

Mål:

- ✓ Mångsidiga kultur-, motions- och föreningsaktiviteter är åtkomliga för de äldre och de deltar aktivt i verksamheten. De äldres specifika behov, till exempel tillgänglighet, beaktas när verksamheter ordnas.
- ✓ Man säkerställer den närmaste omgivningens, frivilligarbetarnas och organisationernas/föreningarnas förutsättningar att arbeta för att stödja de äldres välbefinnande och funktionsförmåga och möjliggöra en aktiv vardag. Lojo stad samordnar samarbetet mellan de olika aktörerna inom frivilligarbetet. Aktörerna omfattar föreningar och organisationer, församlingar, företag, stadens olika sektorer och områdeskommittéer.
- ✓ De äldres motivation och möjligheter att främja sitt eget välbefinnande ökar bland annat genom bättre motionsvanor och fler motionsmöjligheter.

LINJE:

VI GER RÄTTIDIG INFORMATION, RÅDGIVNING OCH HANDEDNING SOM NÅR UT TILL DE ÄLDRE

De äldre i Lojo upplever utmaningar i vardagen bl.a. när det gäller att hitta information i rätt form t.ex. om stadens tjänster

eller kollektivtrafikens tidtabeller. Många använder dator och webbtjänster smidigt men flera behöver hjälp och stöd i det. En del har

¹⁴ <https://thl.fi/fi/web/ikaantyminen/toimivat-vanhuspalvelut/kunta-edistaa-iakkaiden-hyvinvointia#Esteett%C3%B6myys>

inte förmåga eller vilja att använda elektroniska tjänster. De äldre ska ha möjlighet att få information i det format som är lämpligt för dem. Det är viktigt att ge råd och handledning per telefon och i form av ambulerande tjänster. Det är fortfarande viktigt att information också finns i pappersform. De

äldres egna möjligheter i fråga om information och rådgivning ska förstärkas med tillräcklig digital rådgivning. Proaktiv och rättidig rådgivning och handledning stävjar utgiftsutvecklingen inom social- och hälsovården.

Med förbättrad rådgivning, handledning och kommunikation:

- Man erbjuder mer möjligheter för de äldre att få information t.ex. om befintliga tjänster och aktiviteter
- man gör det lättare att kontakta
- man gör tjänsteprocessen mer flexibel
- man stävjar utvecklingen av kostnaderna för social och hälsovården¹⁵

Mål:

- ✓ Kommunikation, rådgivning och handledning når ut till äldre och deras närstående. Det är lätt att självständigt hitta information.
- ✓ Rådgivning och handledning erbjuds som ambulerande tjänster i de olika områdena i rätt tid och flexibelt. De äldre får lätt vid behov personlig rådgivning och handledning.
- ✓ De äldre samarbetar för att utveckla kommunikationen t.ex. i klientråd. De äldres färdigheter i att använda elektroniska tjänster ökar och förbättras.

LINJE:

VI PRODUCERAR TJÄNSTER SOM STÖDGER DE ÄLDRES EGNA RESURSER OCH FUNKTIONSFÖRMÅGA. DE ÄLDRES TJÄNSTER ÄR RÄTT DIMENSIONERADE, RÄTTIDIGA OCH HÖGKVALITATIVA.

De flesta av de tjänster som de äldre använder är andra än social- och hälsovårdstjänster. I många avseenden är Lojoborna nöjda med Lojos serviceutbud, särskilt i centrumområdet. Det finns emellertid oro i tätorterna över att basservicen, t.ex. butiks- och banktjänster, försvinner till stadens centrum. Avsaknad av fungerande trafikförbindelser ökar oron. Staden ska skapa gynnsamma

verksamhetsförutsättningar för företag och organisationer att vara verksamma på olika sätt i olika områden. Man kan ta tjänsterna närmare invånarna på många sätt. De kan ligga fysiskt nära, flytta till klienten eller vara oberoende av plats i elektronisk form.

I Lojo är man också generellt nöjd med de äldres social- och hälsovård och deras

¹⁵ <https://thl.fi/en/web/ikaantyminen/toimivat-vanhuspalvelut/keskitetty-neuvonta-ja-asiakasohjaus>

omfattning och form. Koncentrationen av tjänster i centrumområdet, servicestrukturens och personalens tillräcklighet i och med att de äldres andel av befolkningen ökar ger dock anledning till oro i framtiden. I de kommentarer

de äldre gett önskas att beslutsfattarna lyssnar på de äldres egna synpunkter på och erfarenheter av tjänsterna och servicestrukturen.

Kommunen har ett betydande inflytande på:

- vilka tjänster det finns i kommunen
- hur nära de är för de äldre
- hur tillgängliga tjänsterna är
- en hur tydlig och funktionell helhet tjänsterna utgör.¹⁶

Mål:

- ✓ Man utvecklar mångfalden av olika tjänster i olika områden i staden och möjligheter för de äldre invånarna att ta sig till tjänster.
- ✓ Man utvecklar servicestrukturer så att de motsvarar varierande servicebehov med tonvikt på lösningar som möjliggör boendet hemma. Man utvecklar proaktiva tjänster som stödjer funktionsförmågan för att förebygga ensamhet och stödja funktionsförmågan.
- ✓ De äldres valfrihet stöds med ett mångsidigt, högkvalitativt och kostnadseffektivt tjänsteutbud med beaktande av särdragen i de olika områdena.
- ✓ Man säkerställer de äldres och deras närståendes delaktighet i planeringen och utvecklingen av tjänsterna.

¹⁶ <https://thl.fi/fi/web/ikaantyminen/toimivat-vanhuspalvelut/kunta-edistaa-iakkaiden-hyvinvointia#Esteett%C3%B6myys>

TEMA 1: BOENDE, BOENDEMILJÖ OCH TRAFIK

LINJE: VI FRÄMJAR DE ÄLDRES MÖJLIGHETER ATT BO HEMMA OCH RÖRA SIG

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVAR	TIDSPLAN
De äldre ska kunna leva i sina egna hem så länge som möjligt.	Utveckling av de tjänster som ges hemma, t.ex. familjevård	Sektorn Vårld	Kontinuerlig Familjevård 2019
	Man stödjer boendet hemma med nya tekniska lösningar och hjälpmedel	Sektorn Vårld	Kontinuerlig
Bostadsbeståndet ska vara tillgängligt för att möjliggöra ett så självständigt boende i det egna hemmet som möjligt (hissar, toaletter, badrum osv.). Möjligheterna för reparationsbyggande ska beaktas.	Ändringsarbeten i bostaden Plan/kartläggning för tillgängligt reparationsbyggande	Sektorn Vårld/ Sektorn Livskraft i tillämpliga delar	Kontinuerlig
Vid planeringen de äldres boende beaktas redan befintliga tjänster och tillgång till dem, boendemiljön ska vara tillgänglig och stödjande funktionsförmågan.	Man beaktar åldersvänligt sätt att bygga, beaktande av tillgänglighet i tillståndspraxis	Sektorn Livskraft	Kontinuerlig
Nya typer av boendelösningar som stödjer boende för flera generationer och gemenskapskänsla, man bygger inte bara för vissa specialgrupper utan tar hänsyn till livscykeln och flexibiliteten i bostadsbeståndet.	Bostadsmässan som mallexempel Åldersvänlig bostadsplanläggning	Sektorn Livskraft, sektorn Vårld i tillämpliga delar i samarbete	Bostadsmässan 2021 Kontinuerlig
Tillgängliga gång- och cykelleder beaktas i de olika områdena med tillräckliga viloplatsar och belysning.	Kontroll av gatunätet när det gäller tillgänglighet med hjälp av erfarenhetsexpertis Fler vilobänkar längs leder som används mycket	Sektorn Livskraft, sektorn Vårld i tillämpliga delar i samarbete Sektorn Livskraft	Kontinuerlig Under år 2019, kontinuerligt underhåll

Trafiklösningarna ska möjliggöra tillgången till tjänster utan hinder.	Utveckling av kollektivtrafiken så att den är åldersvänlig och tillräcklig	Sektorn Livskraft	Kontinuerlig
Service-trafiken utvecklas för att tillgodose de äldres behov, med hänsyn till regionala särdrag.	Utveckling av service-trafiken för att bättre tillgodose användarnas behov, konsekvensbedömning av kostnader	Sektorerna tillsammans	Under år 2019 sätts utvecklingen i gång
I planeringen och genomförandet av kollektivtrafiken tas hänsyn till rutt- och tidtabellslösningar som betjänar de äldre.	Man genomför en målinriktad undersökning om behovet av kollektivtrafikutvecklingen och utvecklar kollektivtrafiken med beaktande av indirekta kostnadsbesparingar	Sektorn Livskraft	Under 2019
Utvecklas olika former att färdas	Man följer upp nya innovationer och utvecklar nya möjligheter att färdas enligt principen för låg tröskel	Sektorerna och samarbetspartner (organisationer, företag) tillsammans	Projektet Kraft i åren från år 2019 - 3 år

TEMA 2: AKTIV VARDAG SAMT FÖRBÄTTRING AV DET EGNA VÄLBEFINNANDET OCH ANDRAS VÄLBEFINNANDE

LINJE: VI ÖKAR DE ÄLDRES MÖJLIGHETER ATT DELTA OCH STÖDJER EN AKTIV VARDAG OCH FUNKTIONSMÖJLIGHETERNA I DEN NÄRMASTE OMGIVNINGEN

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVAR	TIDSPLAN
Mångsidiga kultur-, motions- och föreningsaktiviteter är åtkomliga för de äldre och de deltar aktivt i verksamheten.	Man stödjer föreningsverksamheten och utvecklar nya samarbetsformer Man stödjer de äldre så att de kan använda motions- och kulturtjänster enligt principerna för åldersvänlighet	I samarbete med sektorerna, företag och organisationer Sektorerna och andra samarbetspartner tillsammans	Kontinuerlig
De äldres specifika behov, till exempel tillgänglighet, beaktas när verksamheter ordnas.	Information för de olika aktörerna om tillgänglighet och åldersvänlighet Beaktande av att den verksamhet staden ordnar	Sektorerna tillsammans	Kontinuerlig

	kan nås och är tillgänglig, agera som exempel	Sektorerna tillsammans	
Kommunen samordnar samarbetet mellan de olika aktörerna inom frivilligarbetet. Aktörerna omfattar föreningar och organisationer, församlingar, företag, kommunens olika sektorer, grannar, områdeskommittéer.	Förstärkning av samarbetsnätverket och byggande av gemensamma verksamheter Man kartlägger möjligheterna för staden och de olika aktörerna att vara verksamma i gemensamma lokaler	Sektorn Valfärd Sektorn Valfärd, sektorn Livskraft i tillämpliga delar, samarbetspartner	Kontinuerlig
Det finns öppna mötesplatser för äldre, med beaktande av stadens olika områden och lämpliga lokallösningar för dem.	Användning av fleraktörshus, nyttoanvändning av stadens lokaler	Sektorerna tillsammans	Kontinuerlig
De äldres motivation och möjligheter att främja sitt eget välbefinnande ökar bland annat genom bättre motionsvanor och fler motionsmöjligheter.	Deltagande i projektet Kraft i åren Ökad medvetenhet hos de äldre om välbefinnande	Omfattande samarbetsnätverk (sektorerna tillsammans, organisationer, Äldreinstitutet) Sektorn Valfärd	Start våren 2019-3-årigt projekt
Man säkerställer den närmaste omgivningens, frivilligarbetarnas och organisationernas/föreningarnas förutsättningar att arbeta för att stödja de äldres välbefinnande och funktionsförmåga och möjliggöra en aktiv vardag.	Ökad intergenerationell interaktion och mötesmöjligheter. Man utvecklar aktiviteter för de äldre enligt deras önskemål och behov med beaktande av de äldre som inte deltar i föreningsverksamhet.	Sektorn Valfärd i samarbete med organisationer, föreningar, företag, läroanstalter Sektorn Valfärd i samarbete med organisationer, föreningar, företag, läroanstalter	Kontinuerlig

TEMA 3: KOMMUNIKATION, RÅDGIVNING OCH HANDLEDNING

LINJE: VI GER RÄTTIDIG INFORMATION, RÅDGIVNING OCH HANDLEDNING SOM NÅR UT TILL DE ÄLDRE

MÅL	ÅTGÄRD		ANSVAR	TIDSPLAN
Kommunikation, rådgivning och handledning når ut till äldre och deras närstående. Det är lätt att självständigt hitta information.	Man utvecklar kommunikationen så att den blir åldersvänlig och tillgänglig		Sektorerna i samarbete	Kontinuerlig
Kommunikationen tar hänsyn till de särskilda behoven hos de äldre och de äldre är involverade i att utveckla kommunikationen.	Sammanställning av ett klientråd för kommunikation Införande av åldersvänlig kommunikation		Sektorerna och andra aktörer i samarbete Alla aktörer	Under 2019 Kontinuerlig
Rådgivning och handledning erbjuds som ambulerande tjänster i de olika områdena i rätt tid och flexibelt.	Vidareutveckling av servicehandledningen och rådgivningen Man utökar den ambulerande rådgivningen i mån av möjlighet		Sektorn Välfärd	Kontinuerlig processutveckling, inriktade insatser under 2019
De äldres färdigheter i att använda elektroniska tjänster ökar och förbättras.	Man utvecklar samarbetsmodeller för att förbättra digital kompetens		Sektorerna tillsammans, till exempel med Hiisi-Institutet	Kontinuerlig
De äldre får lätt vid behov personlig rådgivning och handledning.	Man utvecklar former av och tillgång till rådgivning och handledning		Sektorn Välfärd	Kontinuerlig processutveckling, inriktade insatser under 2019

TEMA 4: TJÄNSTER

LINJE: VI PRODUCERAR TJÄNSTER SOM STÖDJER DE ÄLDRES EGNA RESURSER OCH EGEN FUNKTIONSFÖRMÅGA. DE ÄLDRES TJÄNSTER ÄR RÄTT DIMENSIONERADE, RÄTTIDIGA OCH HÖGKVALITATIVA.

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVAR	TIDSPLAN
Man utvecklar servicestrukturer så att de motsvarar varierande servicebehov med tonvikt på lösningar som möjliggör boendet hemma.	Man utvecklar familjevården som serviceform. Man utvecklar olika boendeformer för de äldre i samarbete med företag och föreningar kostnadseffektivt	Sektorn Valfärd Sektorn Valfärd i samarbete med olika aktörer	Utbildning för familjevård våren 2019 Kontinuerlig
De äldres valfrihet stöds med ett mångsidigt, högkvalitativt och kostnadseffektivt tjänsteutbud.	Man säkerställer ett mångsidigt serviceutbud genom ett bra utvecklingsarbete och samarbete med t.ex. företag och organisationer	Sektorn Valfärd, Sektorn Livskraft i tillämpliga delar, samarbete med t.ex. med läroanstalter	Kontinuerlig
Man utvecklar proaktiva tjänster som stödjer funktionsförmågan för att förebygga ensamhet och stödja funktionsförmågan.	Enkäter om välbefinnande för kohorter Man inleder proaktiva kartläggningar av välbefinnande, pilotprojekt	Sektorn Valfärd i samarbete med olika aktörer	Reform våren 2019 Pilotprojekt 2019
Utvecklingen av servicestrukturen i de olika områdena beaktas jämlikt och kostnadseffektivt	Alternativa produktionssätt för social- och hälsovårdstjänster och servicestruktur Tryggande av kommersiella och andra närtjänster i olika tätortsområden, mobila tjänster som en möjlighet	Sektorn Valfärd Sektorn Livskraft	Kontinuerlig Kontinuerlig
Man säkerställer de äldres och deras närståendes delaktighet i planeringen och utvecklingen av tjänsterna	Regelbundna höranden av kommuninvånare, stöd till arbetet i äldrerådet	Sektorena tillsammans	Kontinuerlig